

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร และ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 390 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One- way ANOVA) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม และแต่ละหลัก อยู่ในระดับมาก โดยหลักที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักนิติธรรม รองลงมา คือ หลักการตอบสนอง และหลักที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาแต่ละหลัก พบว่า

1.1 พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในหลักประสิทธิผล โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีผลการปฏิบัติงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

1.2 พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในหลักประสิทธิภาพ โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อสนองความต้องการของประชาชน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับองค์กร

1.3 พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในหลักการตอบสนอง โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจแก่ผู้รับบริการ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการด้านการให้บริการภายในระยะเวลาที่กำหนด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตอบสนองความคาดหวัง/ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างได้

1.4 พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในหลักการรับผิชอบ โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีสำนึกในการรับผิชอบต่อปัญหาสาธารณะ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อความคาดหวังของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.5 พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในหลักความโปร่งใส โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้บุคลากรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรได้อย่างทั่วถึง และข้อมูลมีความถูกต้อง รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการทำงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้และสามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา บริหาร โดยที่ประชาชนรู้ทุกขั้นตอนและกระบวนการต่างสามารถตรวจสอบได้

1.6 พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในหลักการมีส่วนร่วม โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้าร่วมในการรับรู้เรียนรู้ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อร่วมคิดแนวทาง หรือร่วมกันแก้ไขปัญหา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการพัฒนาแผนงานหรืองานด้านต่าง ๆ

1.7 พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในหลักการกระจายอำนาจ โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงาน โดยมุ่งสร้างความพึงพอใจ มีการปรับปรุง กระบวนการเพื่อผลการดำเนินการที่ดี รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและดำเนินการให้แก่บุคลากร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการถ่ายโอนอำนาจ การตัดสินใจ การใช้ทรัพยากร และภารกิจ ให้กับประชาชนดำเนินการแทน โดยมีอิสระตามสมควร

1.8 พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในหลักนิติธรรม โดยรวม โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้อำนาจตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับในการบริหารด้วยความเป็นธรรม รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารราชการโดยไม่เลือกปฏิบัติ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหาร โดยคำนึงถึงเสรีภาพผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1.9 พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในหลักความเสมอภาค โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติกับครูและบุคลากรนักเรียนและผู้ปกครอง โดยเท่าเทียมไม่แบ่งแยก ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติกับครูและบุคลากรนักเรียนและผู้ปกครอง โดยเท่าเทียมไม่แบ่งแยก เพศ เชื้อชาติ ศาสนา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติกับครูและบุคลากรอย่างเท่าเทียมในเรื่องการเข้ารับการฝึกอบรม

1.10 พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในหลักมุ่งเน้นฉันทามติ โดยรวม และรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการรับฟังข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียผลประโยชน์ โดยตรงที่ไม่มีข้อยุติไม่ได้ รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหาร โดยยึดหลักฉันทามติ

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม และรายชื่อไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม และรายชื่อไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม และรายชื่อไม่แตกต่างกัน

2.4 ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม และรายชื่อไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม และแต่ละหลัก อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กวี เจ๊ะหมัด (2555, หน้า 89) เรื่อง พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย กิจถาวร (2555, หน้า 53) เรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ หงสนันท์ (2561, หน้า 1310 - 1319) เรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การเรียนนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เขตภาคเหนือตอนบน พบว่า พฤติ

กรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตระหนักถึง
ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมมาภิบาล โดยเป็นผู้ปฏิบัติตนตาม
จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จึงทำให้ครูซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาได้รับรู้ถึงพฤติกรรม
ผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลได้ ประกอบกับสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหน่วยงานต้น
สังกัดก็ให้ความสำคัญกับหลักธรรมมาภิบาลเช่นกัน โดยมีการส่งเสริมและฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้
ทักษะ เจตคติที่ดี เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสมของข้าราชการ
ครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานคร ให้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรฐานกำหนด
ตำแหน่ง พร้อมจะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา อันเป็น
การเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความก้าวหน้าการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครตาม
หลักเกณฑ์ที่กรุงเทพมหานครกำหนดอีกด้วย

เมื่อพิจารณาแต่ละหลัก พบว่า พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร หลักที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักนิติธรรม
สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญทริกา หนองภักดี (2556, หน้า 77) เรื่อง พฤติกรรมการบริหาร
สถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแก่งหลวงพญา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลัก
ธรรมมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักนิติธรรม

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นส่วนงานราชการนั้น ต้องใช้อำนาจ
ของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด แต่อย่างไรก็ตามต้องอาศัยความ
เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่าย
ต่าง ๆ ทำให้ครูซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาได้รับรู้ถึงพฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลในหลักนิติ
ธรรม อยู่ในระดับมาก

ส่วนพฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู
ในสังกัดกรุงเทพมหานคร หลักที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักประสิทธิภาพ แต่ไม่สอดคล้องกับ
งานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ หงสนันท์ (2561, หน้า 1310) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษา
ตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอ เขตภาคเหนือตอนบน ที่พบว่า พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในเขตภาคเหนือ
ตอนบน ด้านประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับ 2

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เป็นการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีผลการวิจัยที่แตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ดี หลักประสิทธิภาพเป็นหลักที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับองค์กร สนองความต้องการของประชาชน ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน แต่ในความเป็นจริงแล้ว การปฏิบัติราชการมีกฎระเบียบ ขั้นตอน และลำดับชั้นบังคับบัญชาจำนวนมาก ทำให้การปฏิบัติงานเรื่องหนึ่งต้องใช้ระยะเวลานานในการดำเนินการตามมา

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวมและแต่ละหลักไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดไพโรวัลย์ ชาคโร (ศรีเมือง) (2558, หน้า 86) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา โพธิทอง (2559, หน้า 68) เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนชางตาครู้สคอนแวนท์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยวิจัยพบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนชางตาครู้สคอนแวนท์ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล โดยให้ความสำคัญ และเป็นผู้ปฏิบัติตนตามหลักธรรมาภิบาล ย่อมทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน และปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค ไม่มีการแบ่งแยกไม่ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีอายุ ต่างกันอย่างไร จึงทำให้ผลการวิเคราะห์พบว่า ครูที่มีอายุ ต่างกันมีการรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวมและแต่ละหลักไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รอชิต๊ะ เอ็ง (2555, หน้า 116) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดไพโรวัลย์ ชาโคร (ศรีเมือง) (2558, หน้า 86) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ รัตนา โพธิทอง (2559, หน้า 68) เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนชาวคาทอลิก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับ การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนชาวคาทอลิก กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล โดยให้ความสำคัญ และเป็นผู้ปฏิบัติตนตามหลักธรรมาภิบาล ย่อมทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน และปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค ไม่มีการแบ่งแยกไม่ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีวุฒิการศึกษา ต่างกันอย่างไร จึงทำให้ผลการวิเคราะห์พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม และแต่ละหลัก ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ม่วงศ์ (2554, หน้า 118) เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รอชิตะ เสงี (2555, หน้า 116) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย กิจถาวร (2555, หน้า 53) เรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญทริกา หนองภักดี (2556, หน้า 77) เรื่อง พฤติกรรม การบริหารสถานศึกษาโดยใช้

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นในพฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 โดยรวมและรายด้านไม่ต่างกัน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาล โดยให้ความสำคัญ และเป็นผู้ปฏิบัติตนตามหลักธรรมาภิบาล ย่อมทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน และปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาค ไม่มีการแบ่งแยกไม่ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันอย่างไร จึงทำให้ผลการวิเคราะห์ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.4 ครูในสังกัดกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาด ต่างกัน มีการรับรู้พฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวมและแต่ละหลักไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย กิจถาวร (2555, หน้า 53) เรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางปะอิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ บุญทริกา หนองภักดี (2556, หน้า 77) เรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 พบว่า ครูปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 โดยรวมและรายด้านไม่ต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญผา นันวิชัย (2556, หน้า 72) เรื่อง พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะทั่ว เขต 1 พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะทั่ว เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ต่างปฏิบัติหน้าที่ภายใต้นโยบายของหน่วยงานเดียวกัน ได้แก่ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งตระหนักถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล โดยมุ่งเน้นให้ผู้อำนวยการและ

รองผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เพราะเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจด้านการศึกษา ซึ่งต้องรับผิดชอบกำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายที่กรุงเทพมหานครกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักประสิทธิผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการติดตาม ประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยควรกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน

1.2 หลักประสิทธิภาพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับองค์กร ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษา และวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาอย่างละเอียดว่าควรใช้เครื่องมือทางการบริหารจัดการประเภทใดจึงจะเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

1.3 หลักการตอบสนอง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตอบสนองความคาดหวัง/ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลาย และมีความแตกต่างได้ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับความคาดหวัง/ความต้องการของผู้รับบริการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งอาจทำการเก็บข้อมูลความคาดหวัง/ความต้องการ โดยใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การแจกแบบสอบถาม หรือ การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

1.4 หลักการรับผิดชอบต่อสังคม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการให้ชัดเจน และในฐานะผู้บังคับบัญชาเมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้นควรเป็นผู้ที่ให้คำปรึกษา และร่วมรับผิดชอบต่อโครงการนั้น ๆ

1.5 หลักความโปร่งใส ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา บริหารโดยที่ประชาชนรู้ทุกขั้นตอนและกระบวนการต่างสามารถตรวจสอบได้ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกขั้นตอนของการบริหาร เพื่อความชัดเจน และตรวจสอบได้

1.6 หลักการมีส่วนร่วม/มุ่งเน้นฉันทามติ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการพัฒนาแผนงานหรืองานด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และกระบวนการพัฒนาแผนงาน โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วม

1.7 หลักการกระจายอำนาจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการถ่ายโอนอำนาจ การตัดสินใจ การใช้ทรัพยากร และภารกิจ ให้กับประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบหมายงานตามความเหมาะสม และควรให้อิสระในการดำเนินงาน โดยผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่นิเทศ ติดตาม และให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม

1.8 หลักนิติธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยคำนึงถึงเสรีภาพผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงเสรีภาพผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง

1.9 หลักความเสมอภาค ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติกับครูและบุคลากรอย่างเท่าเทียมในเรื่องการเข้ารับการฝึกอบรม ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรมในสิ่งที่ครูและบุคลากรต้องการ โดยถามความคิดเห็น และปฏิบัติต่อทุกคนเหมือน ๆ กัน

1.10 หลักคุณธรรม/จริยธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชน และส่วนรวม ก่อนประโยชน์ส่วนตน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้นำตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร